

တၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤ ဖိသၣ်တဖၣ် ဖဲတၢ်ဆူၤက့ၤမိၢ်ပၢ်တဂၤဆူၤအထံကီၢ်ဒၣ်ဝဲ မ့တမ့ၢ် ဖဲတၢ်ဖိၣ်ဃာ်မိၢ်ပၢ်တဂၤ ဝံၤအလီၢ်

တၢ်ဆူၤက့ၤမိၢ်ပၢ်တဂၤဆူၤအထံကီၢ်ဒၣ်ဝဲန့ၣ် ကမ့ၢ်ဝဲ တၢ်လီၤသ့ၣ်ကိၢ်သးဂီၤ ဒီးတၢ်လီၤပျံလီၤဖူး လၢဖိသၣ်တဂၤလၢ်လၢ်အဂီၢ်လီၤ. ဖဲအဝဲသ့ၣ် သးကျဲၤတၢ်အိၣ်လီၤဖးလီၢ်သး ဒီးထီၣ်လီၤကျဲၤဘၣ် အတၢ်အိၣ်မူတၢ်ဆိတလဲသးအံၤအခါ, ဖိသၣ်တဖၣ် ဒူးန့ၣ်ဖျါထီၣ်ဝဲ နီၢ်သးဆူၣ်ချ့ဒီးလုၢ်လၢ်သကံၢ်ပဝးဂ့ၢ်ဝီ တၢ်ကီၢ်တၢ်ခဲတဖၣ် သ့ဝဲန့ၣ်လီၤ. လံာ်လဲၢ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအံၤ ဘၣ်တၢ်ကတိၢ်ကတီၢ်အီၤလၢ နီၢ်သးဆူၣ်ချ့ဂ့ၢ်ဝီ ပုၤသ့ပုၤဘၣ်တဖၣ်, ဒီးဟံၣ်ဖျါထီၣ်ဝဲ ကျိၤကျဲၤတဖၣ်လၢ ကဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤ တၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ဒီးတၢ်သးစွဲကတုၤ လၢအကြးဒီးဆူၣ်ချ့ လၢဖိသၣ်တဖၣ်အဂီၢ် လၢတၢ်အိၣ်သးအကီၢ်အခဲအံၤအပူၤ န့ၣ်လီၤ. တၢ်တိာ်ဟံၣ်အီၤလၢ ဖိသၣ်တဖၣ် အဂီၢ်ခိၣ်ထံးပုၤကွၢ်ထွဲတၢ်တဖၣ်အဂီၢ်, ဒီးပုၤဒိၣ်တုၣ်ခိၣ်ပုၤဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤတၢ်တဖၣ်, ဒ်အမ့ၢ် သရၣ်/မ့ၣ်တဖၣ် ဒီးပုၤလၢဟံၣ်ခိၣ်ဟံၣ်ဃၢၤတဖၣ် အဂီၢ် န့ၣ်လီၤ. နကွၢ်သဃဲၤ လံာ်လဲၢ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအံၤ သ့စ့ၢ်ကီးန့ၣ်လီၤ.

မၤစၢၤဖိသၣ်လၢ ကကလၢ်ဘၣ်တၢ်ပူၤဖျဲးဘိၣ်ဘၢ

ဖိသၣ်တဖၣ် ကကလၢ်ဘၣ်ဝဲတၢ်ပူၤဖျဲးဘိၣ်ဘၢ အအါကတၢ် ဖဲပုၤနီၢ်ဒိၣ်လၢအဝဲသ့ၣ်အကပၤတဖၣ် ပၤအသ့ၣ်အသးန့ၣ်ဝဲဂ့ၢ်ဂ့ၢ်အခါ န့ၣ်လီၤ. ဒီဖျိဒီးသန့သးလၢ နတၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤအဟံၣ်ဘျးစဲ, ပၤန့ၣ်သ့ၣ်နသးနတၢ်ဆိကမိၣ်တဖၣ် ဃုာ်ဒီးပုၤဒိၣ်တုၣ်ခိၣ်ပုၤအဂၤတဖၣ်, ဒီးစူးကါ နတၢ်သ့ကွၢ်ဆၢၣ်မံာ်တၢ်ကီၢ် အတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်တဖၣ်, ဖဲတၢ်ဆိတလဲကတီၢ်အံၤအခါ မၤလီၤတံာ်လၢ နကကွၢ်ထွဲလီၤနသးဂ့ၢ်ဂ့ၢ် တက့ၢ်. အန့ၣ်သတးဒီး နဟံၣ်နသးဂၢ်ဂၢ်ကသ့ကန့ၢ်ဝဲ အါန့ၢ်အန့ၢ် ဖဲနတဲတၢ်ဒီးဖိသၣ်အံၤအခါ န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဆူၤက့ၤမိၢ်ပၢ်တဂၤဆူၤအထံကီၢ်ဒၣ်ဝဲန့ၣ် ဒူးတူၢ်ဘၣ်ဖိသၣ်တဂၤလၢ ဟီၣ်ခိၣ်အံၤ တပူၤဖျဲးဘိၣ်ဘၢဘၣ် ဒီးမ့ၢ်တၢ်လီၤလၢတအိၣ်ဒီးတၢ်အိၣ်တၢ်ကွဲ သ့ဝဲန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်အိၣ်သးအံၤအပူၤ တၢ်အကါဒိၣ်ကတၢ်တဖၣ်လၢ နမၤအီၤလၢဖိသၣ်တဂၤအဂီၢ်သ့န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲ တၢ်မၤစၢၤအဝဲသ့ၣ်လၢ ကအိၣ်ဒီးတၢ်န့ၣ်လၢ အဝဲသ့ၣ်အဂီၢ်ထံးတၢ်လိၣ်ဘၣ်တဖၣ် ကဘၣ်တၢ်မၤလၢပုၤအီၤန့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်မ့ၢ်လဲၢ်အိၣ်လၢဟံၣ်အဂၤတဖျါန့ၣ်, မၤလီၤတံာ်လၢ အဝဲသ့ၣ်ကသ့ၣ်ညါ တၢ်လီၤလၢအမံ, မ့ၢ်ကလဲၢ်ဟံးန့ၢ်ထံးတခွဲဒ်လဲၣ်, ဒီးတၢ်လီၤလၢ ကဃုထီၣ် ကိၣ်ဖိနီဖိတဖၣ် တက့ၢ်.

ဖိသၣ်တဖၣ် ဘၣ်ကိၢ်ဘၣ်ဂီၤတၢ်လၢ အနီၢ်ကစၢ် တၢ်ပူၤဖျဲးဘိၣ်ဘၢအဂီၢ် ဒီးအဟံၣ်ဖိဃီဖိ အတၢ်ပူၤဖျဲးဘိၣ်ဘၢအဂီၢ် သ့န့ၣ်လီၤ. လၢကဟံးဃာ်ပၤဃာ် အတၢ်ပူၤဖျဲးဘိၣ်ဘၢ ဒီးတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အဂီၢ် ကယံၢ်မ့ၢ်တၢ်လၢနမၤအီၤတဖၣ်, ဒ်အမ့ၢ် တၢ်သိးထီၣ် လီၢ်ဆ့ၣ်နီၤယီၢ်တကိးတဖၣ် ဒီးတၢ်ထူးမဲ, န့ၣ် ဒူးန့ၣ်ပုၤအဝဲသ့ၣ် တက့ၢ်. ဖိသၣ်လၢအနီၢ်ဒိၣ်ဒီးပုၤလိၣ်ဘိတဖၣ် မ့ၢ်သ့ၣ်ညါဘၣ်ဝဲ တၢ်လၢအပုၤတဝၢတဖၣ်မၤအီၤတဖၣ် လၢကတြီဆၢ တၢ်ဆူၤက့ၤပုၤဆူၤနီၢ်ကစၢ်ထံကီၢ်ဒၣ်ဝဲအဂီၢ် ဒီးမ့ၢ်မၤလိသ့ၣ်ညါဘၣ်ဝဲ တၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်မၤသ့တဖၣ် လၢကအိၣ်ပူၤဖျဲးဘိၣ်ဘၢအဂီၢ်န့ၣ် အသးပုၤပုၤဒီး တၢ်သးခုစဲးဘျးစဲးဖျိတၢ် သ့ဝဲန့ၣ်လီၤ.



မၤစၢၤဖိသၣ်အံၤ ဒ်သိးကဘျးစဲလီၢ်သးဒီး ပုၤလၢအသ့ၣ်ညါညီၣ်ဝဲတဖၣ်, ပုၤလၢတလီၤပျံလီၤဘၣ်ယိၣ်တဖၣ်, ဒ်အမ့ၢ် သရၣ်/မ့ၣ်တဖၣ်, ဘူးတံာ်တဖၣ်, ဒီးတၢ်အိၣ်ဖျိၣ်သရၣ်တဖၣ် တက့ၢ်.

ဂ့ၢ်ကျဲးစး ဟံးဃာ်ပၤဃာ် တၢ်လၢဖိသၣ်အံၤမၤညီၣ်န့ၣ်အီၤလၢညါတဖၣ် တချးတၢ်ဆူၤက့ၤမိၢ်ပၢ်တဂၤဆူၤအထံကီၢ်ဒၣ်ဝဲအခါ တက့ၢ်. အဒိ, တၢ်အိၣ်အဆၢကတီၢ်ညီၣ်န့ၣ်တဖၣ် မၤစၢၤဒူးသ့ၣ်ညါဖိသၣ်အံၤလၢ အလီၢ်တအိၣ်လၢ အဝဲကဘၣ်ကိၢ်ဘၣ်ဂီၤတၢ်လၢ ကအိၣ်ဒီးတၢ်အိၣ်လၢလၢလီၢ်လီၢ်အဂီၢ်ဘၣ် န့ၣ်လီၤ. ညီၣ်န့ၣ်တၢ်မံအဆၢကတီၢ်တဖၣ် ကဲဘျးလၢကမၤဘျါက့ၤ တၢ်ကိၢ်တၢ်ဂီၤလၢ အဝဲသ့ၣ်အခိၣ်န့ၣ်ပူၤန့ၣ်လီၤ.

ဒီကနဦး ဖိသိပ်အံ့

ဖဲနတ်တံးဒီး ဖိသိပ်တဂၤ ဘဉ်ဃးဒီး တၢ်ဆုၤကွၢ်အမိၢ်ပၢ်ဆူအထံကီၢ်ဒၣ်ဝဲ အဆၢကတီၢ်, စးထီၣ်အီၤလၢ၊ နနီၢ်ခိတၢ်အိၣ်ဖျါဒီးတၢ်ကလုာ် လၢအမုၢ်အခုၣ်တက့ၢ်. ဖိသိပ်တဂၤ မ့ၢ်ထီၣ်ဘဉ်လၢ၊ နပၤန့ၣ်သ့ၣ်နသးနတၢ်တူၢ်ဘဉ်တဖၣ် န့ၣ်ဝဲန့ၣ်, အဝဲသ့ၣ် ကသ့ၣ်ညါဘဉ်လၢ၊ နပၤဆုၤ အတၢ်တူၢ်ဘဉ်တဖၣ် သ့ဝဲန့ၣ်ဝဲစ့ၢ်ကီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်စးထီၣ်စံးကတီၢ်တၢ် ခီဖျါမၤလိၣ်န့ၣ်ပၢ် တၢ်လၢဖိသိပ်တဂၤန့ၣ်ပၤအီၤဒီးန့ၣ်အီၤ ဘဉ်ဃးဒီး တၢ်ဆုၤကွၢ်ပုၤဆူနီၢ်ကစၢ်ထံကီၢ်န့ၣ် မ့ၢ်တၢ်လၢအကါဒိၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤ ကပျဲဟ့ၣ်ခွဲး ဖိသိပ်အံၤလၢ၊ ကတဲဆိတၢ် လၢတၢ်စံးကတီၢ်သကိးတၢ်အပူၤ, ကမၤစၢၤန့ၣ်လၢ၊ ကစံးကတီၢ်တၢ်ဖဲ အဝဲန့ၣ်ပၤအီၤသ့အပတီၢ်, ဒီးတမ့ၢ်ကဒုးအိၣ်ထီၣ် တၢ်ပျဲတၢ်ဖုးအသီတဖၣ်ဘဉ် န့ၣ်လီၤ. တဘျီတခီၣ်, ဖိသိပ်တဖၣ်န့ၣ်ဟူဘဉ်ဝဲ တၢ်လၢအတမ့ၢ်တတီတဖၣ်, ဒီးနကလိၣ် ဘျီလိၤဘျီဘဉ်က့ၤ အဝဲသ့ၣ်အတၢ်ထံၣ်တဖၣ် န့ၣ်လီၤ.

ဖိသိပ်တဖၣ် အါတက့ၢ် ဟ့ၣ်ခီဟ့ၣ်နီၤ အတၢ်ထံၣ်ဆိကမိၣ်တဖၣ် ဒီးတၢ်တူၢ်ဘဉ်တဖၣ် ခီဖျါတၢ်လိာ်ကွဲးန့ၣ်လီၤ. ဖဲနသးစၢ်ဆၢ ဖိသိပ်တဂၤ လိာ်ကွဲးတၢ်အခါ, နမၤလိၣ်န့ၣ် တၢ်လၢအဆိကမိၣ်ဝဲ ဘဉ်ဃးဒီးဟီၣ်ခိၣ်အံၤ, တကးဘဉ် နဒုးန့ၣ်ဖျါအဝဲသ့ၣ်လၢ နသ့ၣ်အိၣ်သးစဲ အတၢ်ဆိကမိၣ်တဖၣ် ဒီးတၢ်တူၢ်ဘဉ်တဖၣ် စ့ၢ်ကီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲတၢ်ဆုၤကွၢ်မိၢ်ပၢ်တဂၤဆူအထံကီၢ်ဒၣ်ဝဲ ဝဲအလီၢ်ခဲ တၢ်ဂ့ၢ်မိၢ်ပၢ်ညီၣ်န့ၣ်လၢ၊ ဖိသိပ်တဖၣ် ဘဉ်သ့ၣ်သ့ၣ်ကလိာ်ကွဲးအီၤန့ၣ်မ့ၢ်ဝဲ တၢ်ဖိၣ်ဃာ်တၢ်, ဃီၢ်, တၢ်စံၣ်ညီၣ်, ဟီၣ်ဖိဃီဖိတၢ်အိၣ်လီၤဖးလိာ်သး ဒီးဟီၣ်ဖိဃီဖိတဖၣ်ဃုထီၣ်လိာ်ကွၢ်အသး န့ၣ်လီၤ.

ဖဲဖိသိပ်တဂၤလိာ်ကွဲးအခါ, ဟ့ၣ်ခီအီၤနတၢ်သးစၢ်ဆၢ အလၢအပွဲၤ ဒီးတဲထီၣ် တၢ်လၢနထီၣ်အဝဲမၤတဖၣ်တက့ၢ် (“အိ, မိမိတၢ်လူ လူကွၢ်ဃုဝဲ အဖိတၢ်လူဖိလီၤ”). တလိၣ်နသံကွၢ် တၢ်သံကွၢ်တဖၣ် မ့တမ့ၢ် တဲန့ၣ်ပၢ်တၢ် ဖဲအဝဲသ့ၣ်လိာ်ကွဲးအခါဘဉ်; ဖဲနသးစၢ်ဆၢအီၤ, ဒီကနဦးအီၤ, ဒီးတူၢ်လိာ် အတၢ်ထံၣ်ဆိကမိၣ်တဖၣ် လၢတၢ်လိာ်ကွဲးပူၤအခါ နကဲထီၣ်တၢ်မၤစၢၤအဂ့ၢ်ကတၢ်လၢအဂီၢ်လီၤ.



ပုၤနီၢ်ဒိၣ်တဂၤ မ့ၢ်တဟ့ၣ်အီၤတၢ်ပျဲလၢ၊ ကတဲထီၣ်တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤဘဉ်ဒီး ဖိသိပ်အါမး တတဲဖျါထီၣ်ဝဲ အတၢ်တူၢ်ဘဉ်ခိၣ်ဘဉ် အကီၢ်အခဲတဖၣ်ဘဉ်. မ့ၢ်ဖျါလီၤကဲလၢ၊ ဖိသိပ်အံၤအိၣ်ဘဉ်လိာ်ဘဉ်စးဝဲ သန့က့, ဂုၢ်ကျဲးစးမၤစၢၤအီၤလၢ၊ ကတဲထီၣ်ယၤထီၣ် အတၢ်တူၢ်ဘဉ်ကလၢၢ်ဘဉ်တၢ်တဖၣ် တက့ၢ်. တၢ်တူၢ်ဘဉ်ကလၢၢ်ဘဉ်တၢ်ခဲလၢာ် မ့ၢ်တၢ်လၢညီၣ်န့ၣ်မၤအသး ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်ကီၢ်တအိၣ်ဘဉ်အဂ့ၢ်န့ၣ် တဲတယၢ်နဲတက့ၢ်. အဒိ တၢ်လၢလၢာ်တဖၣ်နတဲအီၤသ့လီၤ-

“ယဆၢလၢနမိကအိၣ်ဖဲအံၤ ဒီးထီၣ်ဘဉ်ဝဲ နတဲထီၣ်တၢ် တန့ၣ်ညါအံၤလီၤ. ယဆိမိၣ် မ့ၢ်နဆိကမိၣ်ထီၣ် တၢ်ဂ့ၢ်ဘဉ်ဃးဒီးအီၤခါ န့ၣ်လီၤ.”

“ဖဲပုၤထီၣ်ဘဉ် မိၢ်ပၢ်တဂၤ ဘဉ်တၢ်ဖိၣ်ဃာ်အီၤအခါ, အဝဲသ့ၣ် ဘဉ်သ့ၣ်သ့ၣ် ကပျဲတၢ်ဒီးသ့ၣ်ဒိၣ်သးဖျါဝဲန့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်ကီၢ်ခဲလၢ ကတဲထီၣ်အီၤဒၣ်လိာ်, နတဲပုးယၤ တၢ်တူၢ်ဘဉ်ကလၢၢ်ဘဉ်တၢ်တဖၣ်အံၤသ့လီၤ. တၢ်မနုၤအိၣ်လၢနသးပူၤန့ၣ် ယဆၢန့ၣ်ဟူအီၤထီၣ်ဘိန့ၣ်လီၤ.”

တၢ်မၤစၢၤဖိသိပ်တဖၣ်လၢ ကန့ၣ်ပၤ တၢ်ဆုၤကွၢ်ပုၤဆူနီၢ်ကစၢ်ထံကီၢ်

တၢ်ဆုၤကွၢ်ပုၤဆူနီၢ်ကစၢ်ထံကီၢ် အဂ့ၢ်အကျိၤန့ၣ် လၢကတဲပုးဖိသိပ်တဂၤအဂီၢ် ကီၢ်ခဲဝဲသ့န့ၣ်လီၤ, ဘဉ်ဆဉ် ဒိသးကမၤစၢၤဒုးန့ၣ်ပၤအီၤလၢ၊ တၢ်ကဲထီၣ်သးအံၤအဂီၢ် မ့ၢ်တၢ်လၢအကါဒိၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်တဲထီၣ်တၢ်တီတီလိၤလိၤ ဒိကျဲလၢအကြၢးဒီးသန့ၣ်လါန့ၣ် မၤစၢၤဒုးဆူၣ်ထီၣ် ဖိသိပ်အံၤအတၢ်န့ၣ် လၢပုၤနီၢ်ဒိၣ်အိၣ်လၢအကဟိကပၤတဖၣ်အဖိခိၣ် သ့ဝဲန့ၣ်လီၤ. အကါဒိၣ်ကတၢ်န့ၣ်, ပုၤလၢအဝဲသ့ၣ်အဲၣ်ဝဲတဖၣ် တအဲၣ်ဒီးဟံတုၢ်အဝဲသ့ၣ်အဂ့ၢ်န့ၣ် ဖိသိပ်တဖၣ် လိၣ်သ့ၣ်ညါအီၤန့ၣ်လီၤ.

ဖိသိပ်တဂၢၤ အလုၤလၢသက်ပဝး

ဖဲတၢ်ဆှၢက့ၤမိၢ်ပၢ်တဂၢၤဆူအထံကီၢ်ဒၣ်ဝဲ ဝံၤအလီၢ်ခံ ဖိသိပ်အါမး ဒူးန့ၣ်ဖျါထီၣ်ဝဲ လုၤလၢသက်ပဝးအကီၢ်အခဲတဖၣ်, ဒ်အမ့ၢ် တၢ်မၤထီၣ်သး ဆူၣ်ဆူၣ်ကီၢ်ကီၢ် မ့တမ့ၢ် တၢ်ကီၢ်တၢ်ခဲအိၣ်လၢ ကလူၤဟံၢ်မၤထွဲ တၢ်ဘျၢတဖၣ် န့ၣ်လီၤ. မၤစၢၤအဝဲသ့ၣ်လၢ ကထံၣ်သ့ၣ်ညါ တၢ်တူၢ်ဘၣ်ခိၣ်ဘၣ်တၢ်တဖၣ် လၢအအိၣ်သဒၢဃာ်သးလၢ လုၤလၢသက်ပဝးတဖၣ်အံၤအပူၤ ဒီးယုထီၣ်ကျဲအဂၤတဖၣ်လၢ ကဟံးထီၣ်ဖိၣ်ထီၣ် တၢ်တူၢ်ဘၣ်ခိၣ်ဘၣ်တၢ်တဖၣ်အံၤ တက့ၢ်.



“ယထံၣ်လၢ နဒိန့ၣ်တီၢ်န့ၣ်သ့ၣ်ခါလီၤ. မ့ၢ်န့ၣ်သးဖျါမး မ့တမ့ၢ် သးတမ့ၢ်မး မ့တမ့ၢ် ပျံၤတၢ် အခဲအံၤခါန့ၣ် ယဆိကမိၣ်အံၤန့ၣ်လီၤ. ဖဲယသိၣ်န့ၢ်န့ၣ်ခိၣ်သ့ၣ်အခါ တၢ်မနုၤအိၣ်လၢန့ၣ်သးပူၤန့ၣ် မ့ၢ်န့ၣ်အဲၣ်ဒီးတဲပုးယၤခါ မ့တမ့ၢ် မ့ၢ်န့ၣ်အဲၣ်ဒီး လဲၤဃုၢ်ဝးတရံးတၢ် ဖဲဖျါထီၣ်ထူတၢ်လီၢ်ကွဲပျီၤ.”

ဖိသိပ်အဂၤတဖၣ် ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ် ကဒူးန့ၣ်ဖျါထီၣ် လုၤလၢသက်ပဝးဆူၣ်ဆူၣ်ကီၢ်ကီၢ်တဖၣ်လီၤ. ဘၣ်တဘၣ် အဝဲသ့ၣ်ကမၤအသးဒ် ပုၤအဆံး, မ့တမ့ၢ် ကဖျါလီၤကီၢ်ဒ် တၢ်လၢအမၤဝဲသ့ၣ်လၢညါတဖၣ် “လီၤမၤကွံာ်ဝဲ”, ဒ်အမ့ၢ် တၢ်ထီၣ်တၢ်ဟးလီၢ် မ့တမ့ၢ် တၢ်ပၤဆှၢ တၢ်မၤတၢ်ဖဲသးကဆှၢ န့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်လၢဘၣ်အိၣ်လီၤဖးဒီး ပုၤကဟုကယာ်ကွံာ်ထွဲအီၤတဖၣ်အယံ ဖိသိပ်တနီၤနီၤ အပျံၤတၢ်သ့ၣ်အါထီၣ်ဝဲ န့ၣ်လီၤ. တၢ်န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲ တၢ်လၢညါန့ၣ်ကဲထီၣ်အသး, ဒီးမ့ၢ်ဝဲ တစိၢ်တလီၢ်န့ၣ်လီၤ. သူၣ်စူၤသးစူၤ ဖိသိပ်အံၤ, ဒီးလၢအမၤအသးဒ် ပုၤအဆံးအယံ တဘၣ်မၤမဲာ်ဆူးအီၤတဂ့ၢ်. မၤဖိသိပ်အံၤမၤဒီးဝဲ ဒ်အသးန့ၣ်လၢဒၣ်ဝဲအသး တၢ်လၢအကဘၣ်မၤဝဲတဖၣ် -ဒ်ကျဲလၢအမၤဝဲသ့ၣ်အသး (အဒိ- တၢ်သ့ၣ်နီၢ်ကစၢ်သဘံၣ်လီၤခိ, တၢ်မၤဟံၣ်လံာ်လဲၢ်တၢ်မၤ, ဒီးတၢ်ဒ်န့ၣ်အသး), သန့က့ အိၣ်ဒီးသးလၢအသ့လဲၢ်တၢ် စ့ၢ်ကီး တက့ၢ်. အဒိ, ဖိသိပ်တဂၢၤ ကလိၣ်မံသကိးဒီး ပုၤဒိၣ်တုၢ်ခိၣ်ပုၤတဂၢၤ လၢလီၢ်မံဒၢးတဖျါၣ်အပူၤ တစိၢ်တလီၢ် ဒ်သးကကလၢဘၣ် တၢ်ပူၤဖျါးဘၣ်ဘၢ ဖဲမုၢ်န့ၣ်ခါအခါ န့ၣ်လီၤ.



ဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါ လုၤလၢအဂ့ၢ်အဝါတဖၣ် ဒ်သးကဟံၢ်ဖျါထီၣ် တၢ်တူၢ်ဘၣ်ခိၣ်ဘၣ်အကီၢ်အခဲတဖၣ် တက့ၢ်. တၢ်န့ၣ်ဟံၢ်ဃုာ်ဒီး တၢ်လီၢ်ကွဲ, တၢ်ကွဲးလံာ်, တၢ်အိၣ်ဟူးဟူးဂဲၤဂဲၤ/တၢ်မၤနီၢ်ခိတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ, ဒွဲလၢ, ဒီးတၢ်ဒုတၢ်အူတၢ်သ့ၣ်ဝံၣ်သးဆၢ သ့ဝဲန့ၣ်လီၤ.

ဖဲတၢ်ဆှၢက့ၤမိၢ်ပၢ်တဂၢၤဆူအထံကီၢ်ဒၣ်ဝဲ ဝံၤအလီၢ်ခံ ဖိသိပ်တနီၤ အနုၤလီၤဝဲန့ၣ်လီၤ, ဘၣ်ဆၣ် တၢ်တူၢ်ဘၣ်ခိၣ်ဘၣ်အကီၢ်အခဲတဖၣ် အိၣ်လၢအပူၤန့ၣ်လီၤ. လၢကတဲဖျါဟံၢ်ဖျါထီၣ် တၢ်သးတမ့ၢ်, တၢ်သးဖျါ, ဒီးတၢ်ပျံၤတၢ်အဂီၢ် တၢ်ဂ့ၢ်ကီၢ်တအိၣ်ဘၣ်အဂ့ၢ်န့ၣ် ဒူးသ့ၣ်ညါအီၤတက့ၢ်.

ပၤဃာ် တၢ်ဘျးစဲလီၢ်သးအံၤ ဂၢ်ဂၢ်ကျၢၤကျၢၤ

မၤသကိးတၢ်ဒီးဖိသိပ်အံၤ ဒ်သးကကးလီၤတၢ်ဂီၤတဖၣ် ဒီးတၢ်ဒူးသ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်က့ၤတၢ်အဂၤတဖၣ် ဘၣ်ဃးဒီး မိၢ်ပၢ်တဂၢၤအံၤ တက့ၢ်. နမ့ၢ်အိၣ်ဒီး တၢ်ဂီၤမူတဖၣ် မ့တမ့ၢ် တၢ်ကလုၤသ့ၣ်ဃာ်သး ဘၣ်ဃးဒီး မိၢ်ပၢ်အံၤန့ၣ်, မ့ၢ်အဝဲကအဲၣ်ဒီး ကွၢ်ကီၢ်ဒိကန့ၣ်သကိးအီၤဒီးန့ၣ်န့ၣ် သံကွၢ်အီၤတက့ၢ်.

ဝံသးစူၤဖးကွၢ် လံာ်တဖၣ်ဒ်အမ့ၢ် *The Invisible String, No Matter What*, ဒီး *The Kissing Hand* တက့ၢ်. လံာ်တဖၣ်အံၤ မၤစၢၤဒူးန့ၢ်ပၢ်ဖိသိပ်အံၤလၢ ဖဲအိၣ်ယံလီၢ်သးဒီး ပုၤလၢအဲၣ်ဘၣ်ဝဲတဂၢၤအံၤအခါ မ့ၢ်ပုၤအဲၣ်ဒီးအီၤဒ်လဲၣ်အဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ.

ဆီပုံထွဲမၤစၢၤ ဖိသၢ်အံၤလၢ ကအိၣ်စဲဘူးလိာ်သးဒီး မိၢ်ပၢ်လၢအိၣ်ယံၤလိာ်သးတၢၢ်အံၤ တက့ၢ်. မ့ၢ်သ့န့ၣ် သးကျဲၤ တၢ်ကိးလိာ်တံၢ်တဖၣ်, ဗိၣ်ဒိၣ်ယိၣ် တၢ်ဆဲးကျိးတဖၣ်, ဒီးတၢ်ကွဲးလိာ်ပရၢတဖၣ် ဆူမိၢ်ပၢ်တၢၢ်အံၤအအိၣ် တက့ၢ်. ဖဲဆၢကတီၢ်အံၤအခါ, ဒ်သိးဖိသၢ်အံၤကကလၢၢ်ဘၣ် သးအတၢ်အိၣ်စဲဘူးလိာ်သးအဂီၢ် မၤစၢၤအီၤတက့ၢ်. သံကွၢ်အီၤ မိၢ်ပၢ်အံၤအဂ့ၢ်အကျိၢ်, မၤစၢၤအီၤလၢ ကတဲပုးတၢ်ဂ့ၢ် မ့တမ့ၢ် တ့တၢ်ဂီၢ် ဘၣ်ဃးဒီး လၢညါအတၢ်လဲၤဖျိလၢအမ့ၢ်တဖၣ်, မ့တမ့ၢ် တၢ်အံၤမ့ၢ်ဖိသၢ်အံၤအလုၢ်လၢန့ၣ် ထုကဖၣ်တၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်အဂီၢ် ဒ်သိးသိး တက့ၢ်.

လၢတၢ်ခဲလၢ်အဖီခိၣ် ဒုးသ့ၣ်နီၣ်ဖိသၢ်အံၤလၢ အမိၢ်ပၢ်အံၤ အဲၣ်အီၤအဂ့ၢ်န့ၣ်တက့ၢ်.

ဖိသၢ်လၢအဆဲးတဖၣ် ညီၣ်န့ၣ်ဆိကမိၣ်လၢ တၢ်ကိးမၤလၢဟီၣ်ခိၣ်အံၤ အိၣ်လၢအမိၢ်ပၢ်တဖၣ် အစုပူၤန့ၣ်လီၤ. လၢအဂၤတခီ, ဖိသၢ်တနီၤ ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်ကဆိကမိၣ်လၢ အမိၢ်ပၢ်တဖၣ် အဲၣ်ဒီးလဲၤဆူတၢ်လီၢ်လၢအယံၤန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ် ကလိၣ်တၢ်တဲဆူၣ်ထီၣ်အသးလၢ တၢ်ဂ့ၢ်တနီၤနီၤန့ၣ် တအိၣ်လၢ ပုၤနီၢ်ဒိၣ်တဖၣ်အစုပူၤဘၣ် ဒီးမိၢ်ပၢ်အံၤ တမၤတၢ်ဃုထၢလၢ ကဟံတ့ၢ်အဝဲသ့ၣ်ဘၣ် န့ၣ်လီၤ.



“နမိအဲၣ်န့ၣ်ဒိၣ်မးလီၤ, ဒီးအဝဲအသးတမ့ၢ်ဝဲဒိၣ်မး ဖဲအကဘၣ်လဲၤဆူတၢ်လီၢ်အယံၤအခါန့ၣ်လီၤ. အဝဲမၤတ့ၢ်ဝဲတၢ်ကိးမၤ ဒ်သိးအိၣ်ဒီးဖဲအံၤကသ့အဂီၢ်လီၤ, ဒီးအိၣ်ဝဲမ့ၢ်သ့န့ၣ် အဝဲကအိၣ်ဖဲအံၤန့ၣ်လီၤ.”

ဆီပုံထွဲမၤစၢၤ ဖိသၢ်အံၤအတၢ်ဒိၣ်ထီၣ် လၢကျဲအဂၤတဖၣ်

ဖဲဖိသၢ်တဖၣ် ကွၢ်ဆၢၣ်မံၢ် တၢ်လဲၤခီဖျိအကီအခဲတဖၣ် ဝံၤအလီၢ်ခံ, နမၤစၢၤအဝဲသ့ၣ်လၢ ကအိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ဒီးဂ့ၢ်ထီၣ်ပသီထီၣ်ဂ့ၢ်ဂ့ၢ် ခီဖျိစူးကါ တၢ်မၤအပတီၢ်ယိယိဖိတဖၣ်အံၤ သ့ဝဲန့ၣ်လီၤ-

- တၢ်မၤစၢၤဖိသၢ်တဂၤလၢ ကဟံးဃာ်ပၤဃာ်မၤဝဲ တၢ်မၤညီၣ်န့ၣ်တဖၣ်
- တၢ်မၤစၢၤဖိသၢ်တဖၣ်လၢ ကမၤန့ၢ်တၢ်လၢကိၣ် ဒီးကဟံးဃာ်မၤသကိးတၢ်လၢကိၣ်
- တၢ်သိၣ်လိဖိသၢ်အံၤလၢ ကပၤလဲၤညီၣ်ပၤသး ပၤအတၢ်တူၢ်ဘၣ်တဖၣ်
- တၢ်ဟ့ၣ်လီၤတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်တဖၣ် လၢကလိာ်ကွဲးဒီးကမ့ၢ်ဖိသၢ်တဂၤ ဒ်အတၢ်မ့ၢ်တၢ်ဒိၣ်ဝဲအသိး
- တၢ်လဲၤကိးဖိသၢ်အံၤဆူ တၢ်ဘူၣ်တၢ်ဘါဒီးတၢ်ဆဲးတၢ်လၢ အလီၢ်အကျဲလၢအညီၣ်န့ၣ်ဝဲတဖၣ်
- တၢ်သ့ၣ်ထီၣ် တၢ်ရဲၤတံၢ်ရဲၤသကိး တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်တဖၣ်
- တၢ်ဟ့ၣ်လီၤ တၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်တဖၣ်လၢ ကဟံးန့ၢ်ဒါ ဒ်အကြၢးဒီးအသးန့ၣ်လိဒိၣ်ဝဲအသိး (ဒ်အမ့ၢ် ဟံၣ်ဃီတၢ်မၤတဖၣ်)
- ဟ့ၣ်လီၤဖိသၢ်အံၤ တၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်လၢ ကဂဲၤလိမၤဒီး တၢ်ဘျါဆဲးတၢ်ဂ့ၢ်ကီတဖၣ် လၢအတၢ်အိၣ်မူအပူၤ
- တၢ်ဂဲၤလိမၤဒီး တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ် ဖီတၢ်တဖၣ် ဒီးတၢ်မၤလၢပုၤထီၣ်ဘး ဖီတၢ်တဖၣ်အံၤ
- တၢ်သဆၣ်ထီၣ် တၢ်မံတၢ်ဂဲၤအလုၢ်လၢလၢအကြၢးဒီးဆူၣ်ချ့
- တၢ်မၤစၢၤဖိသၢ်အံၤ ဒ်သိးကသ့ၣ်ထီၣ် တၢ်လီၢ်တဖၣ်လၢ ကမၤဘၣ်ထွဲဘၣ်ဃးလိာ်သးအဂီၢ် (ဒ်အမ့ၢ် လၢဘူးတၢ်တဖၣ် မ့တမ့ၢ် တံၢ်သကိးတဖၣ်)

နီၢ်သးဆူၣ်ချ့ ပုၤတီၢ်မၤစၢၤတၢ်တဖၣ် ဒ်အမ့ၢ် ပုၤကူၤစါယါဘျါတၢ်တဖၣ် ဒီးကိၣ်ပုၤဟ့ၣ်ကူၣ်တဲသကိးတၢ်တဖၣ် မၤစၢၤဖိသၢ်တဖၣ် လၢတၢ်လိၣ်ဘၣ်တဖၣ်အံၤအဂီၢ် သ့ဝဲန့ၣ်လီၤ.

လၢဖိသၢ်လၢအကွၢ်ဆၢၣ်မံၢ်ဘၣ် တၢ်လဲၤခီဖျိလီၤသ့ၣ်ကိၣ်သးဂီၢ်တဖၣ်အဂီၢ် ပုၤကဟုကဟံးကွၢ်ထွဲတၢ် အဂၢၢ်အကျဲၤတဂၤ ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ် ကမ့ၢ်ဝဲ ဂံၢ်ထံးတၢ်အိၣ်ယၢၤ အကါဒိၣ်ကတၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ကွၢ်လီၤနးသးဂ့ၢ်ဂ့ၢ်န့ၣ် ကမၤစၢၤမၤညီၣ်ထီၣ်တၢ် ဒ်သိးကစံးဆၢမၤလၢပုၤ ဖိသၢ်အံၤအတၢ်လိၣ်ဘၣ်တဖၣ် ကိးမ့ၢ်န့ၣ်လီၤ.

လၢတၢ်ခဲလၢကံအဖီခိၣ်, အရူဒိၣ်လၢ ကအိၣ်ပွဲၤဒီးတၢ်မုၢ်လၢ ဘၣ်ဃးဒီး
ဖိသၣ်အံၤအခါဆူညါ န့ၣ်လီၤ. တၢ်ခိဆၢထီၣ်တၢ်ညိၣ်န့ၣ်ကတၢ်
ဆူတၢ်ပျံၤတီၢ်တၢ်န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲ တၢ်ကိညါထီၣ်က့ၤလီၤ. အန့ၣ်တခါ,
ဖဲလဲၤခီဖျိကွၢ်ဆၢၣ်မံၢ် တၢ်ကဲထီၣ်သးလၢအကီၤခဲဒိၣ်မးတဖၣ် ဝံၤအလီၢ်ခံ,
ဖိသၣ်အါတက့ၢ် အိၣ်ဘၣ်လီၢ်ဘၣ်စးက့ၤဝဲ လၢစ့ၤကိးန့ၣ်အပူၤ န့ၣ်လီၤ.
ဖိသၣ်လၢနကွၢ်ထွဲအိၣ်န့ၣ် အိၣ်ဒီးခါဆူညါလၢအပျါဆုံန့ၣ်လီၤ.
နဘၣ်အိၣ်လၢ ဖိသၣ်အံၤအတၢ်အိၣ်မူအပူၤ တစိၢ်တလီၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ,
ယံၢ်ယံၢ်ထၢထၢမ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်ပူၤဖျးဘိၣ်ဘၢ, တၢ်အိၣ်ဂၢၢ်ဆိးကျါၤ,
ဒီးတၢ်အဲၣ်တၢ်ကွဲ လၢနဟ့ၣ်လီၤအိၣ်အဲၣ်အိၣ်န့ၣ် ကမၤစၢၤအိၣ်လၢ
ကဒိၣ်ထီၣ်ထီၣ်ဝဲ လၢအတၢ်အိၣ်မူခါဆူညါအပူၤ န့ၣ်လီၤ.



Hodges, H. R., Abdi, S. M., Banegas, J. M., Doyle, C. M.,
Lingras, K. A., & Masten, A. S. (2026). တၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤ
ဖိသၣ်တဖၣ် ဖဲတၢ်ဆူက့ၤမိၢ်ပၢ်တဂၢၤဆူအထံကီၢ်ဒိၣ်ဝဲ မ့တမ့ၢ်
ဖဲတၢ်ဖိၣ်ဃၢမိၢ်ပၢ်တဂၢၤ ဝံၤအလီၢ်

Translated by the International Rescue Committee.

hhodges@umn.edu